

Az energiaválság miatt lassulás várható a világgazdaságban

Allianz Hungária Zrt.

- A lakásokat ért károk közül a legtöbbet a csőtörések okozzák
- Az ukrajnai háború, a magas élelmiszer- és energiaárak, illetve az infláció elleni küzdelem, a recesszió árnyéka, valamint Kína és a COVID-kapcsolata is komplex kihívást jelent a világgazdaság számára
- A fejlett gazdaságok enyhe recesszióra számíthatnak, míg azokban az országokban, amelyek az átlagosnál jobban függenek a gáztól és nagyobb ipari ágazatokkal rendelkeznek enyhébb lehet a fellendülés mértéke is.
- A fogyasztókra továbbra is komoly terhet ró a bizonytalan gázellátás, valamint a folyamatosan emelkedő energia- és élelmiszerárak.

• A központi bankok komolyan küzdenek az infláció ellen, de az a várakozások szerint a törekvések ellenére magas marad.

Nagy Sándor gyakorlatias megoldást választott egy makacs problémára, amikor átvágta a híres gordiuszi csomót – mert megtehetette. Ha manapság hasonló csomót keresnénk, nem kellene messzire mennünk, ugyanis jelenleg számos rendkívül összetett, egymással összefüggő globális problémával nézünk szembe. Ezek mind komoly fejfájást okoznak világszerte, csak hogy nem lehet egyetlen huszárvágással megoldani őket. Az Allianz Research közelmúltban közzétett, **A 2023–2024-es időszak gazdasági kilátásai** című jelentése szerint az ukrajnai háború, a magas élelmiszer- és energiaárak, az infláció elleni küzdelem, a fenyegető recesszió, a megújuló energiára való átállás, valamint Kína bizonytalan, világjárványt követő útja csupán néhány a komplex kihívások közül, amelyek feladják a leckét a globális gazdaságnak a következő években.

Globális gazdaság: lassú növekedés a láthatáron

Az országok közötti jelentős különbségek mellett a globális gazdasági növekedés 2023-ban várhatóan 1,4 százalékra csökken. Ez az érték 2024-ben az előrejelzések szerint egy kismértékű helyreállást követően 2,8 százalék lesz. A fejlett gazdaságokban 2023-ban enyhe, 0,1 százalékos recesszió, majd 2024-ben némi fellendülést követően 1,5 százalékos potenciál alatti növekedés várható.

Noha az euróövezetnek nagy valószínűséggel sikerül elkerülnie a gázhiányt, a tartósan magas energiaárak idén recessziót eredményeznek. Az Allianz közgazdászai szerint a mélypont az év első felében következhet be, amelyet szerény visszapattanás követhet. A szakértők mindössze enyhe fellendülésre számítanak a 2024-2025-ös időszakban azoknál az országoknál, amelyek az átlagosnál jobban függenek a gáztól, és nagyobb ipari ágazatokkal rendelkeznek (mint például Németország).

Az USA gazdasága egyelőre ellenállóképesnek bizonyul a magas infláció és a jelentős monetáris szigorítás ellenére. Mindezt egyrészt erős exportjának, sok, a termelő ágazatokban korábban nem teljesített megrendelések felhalmozódásának, valamint

meglévő stabil fogyasztási számainak köszönheti. „Európában és az USA-ban egyaránt enyhe recesszió valószínűsíthető 2023-ban. De míg az USA-ban a 2024-es év már növekedést hozhat, addig az Euróövezetben továbbra is az időszak átvészélése lesz majd a fő cél az energiaügyben kialakuló húzd meg-ereszd meg-helyzet miatt” – fejti ki Ludovic Subran, az Allianz vezető közgazdásza.

Kínában 2022 utolsó negyedét követően 2023 első negyedében még mindig csak lassú növekedésre lehet számítani. A romló globális tényezők, a növekvő belföldi kihívások, valamint a bizonytalan politikai helyzet országoként eltérő módon, de jelentősen fogja sújtani a feltörekvő piacokat és a fejlődő gazdaságokat. A körülmények a kelet-közép-európai országokat fogják a legjobban megviselni, mivel az energiaár-válságot energiaellátási krízis is tetézi. Számos afrikai és ázsiai fejlődő gazdaság, valamint a Közel-Kelet nem nyersanyagokat exportáló országai továbbra is megszenvedik majd az élelmiszer- és energiaárak ugrásszerű növekedését, és különösen kiszolgáltatottak lesznek az ebből adódó, jelentősebb társadalmi kockázatokkal szemben. Latin-Amerika főbb feltörekvő piacai viszont profitálni fognak a nyersanyagár-emelkedés, illetve az erős munkaerőpiacnak köszönhetően.

A globális kereskedelem az ellátás oldalán tapasztalható nehézségek enyhülése ellenére továbbra is lassulni fog az ipari termelés visszaesése miatt. Az áruk és szolgáltatások globális kereskedelme az előrejelzések szerint 2023-ban mindössze 0,7 százalékkal bővíthet volumenében, az értékében viszont 1,3 százalékos csökkenésre lehet számítani.

Megélhetési válság: a folyamatos válság időszakát éljük?

A fogyasztókra továbbra is komoly terhet ró a bizonytalan gázellátás, valamint a folyamatosan emelkedő energia- és élelmiszerárak. Úgy tűnik, hogy ha egy területen válság alakul ki, az más területeket is magával ránt. Emiatt pedig úgy érződik, mintha folyamatos válsághelyzetben lennénk. A Collins Dictionary 2022-ben a permakrízist választotta az év szavának. A kifejezés alatt egy hosszabb, bizonytalanság és instabilitás által övezett időszakot értünk. A koncepció a kortárs rendszerelméletben gyökerezik, amely szerint egy válság olyan összetetté válhat, hogy rendkívül nehéz, sőt lehetetlen megjósolni, mi lesz a végkimenetele. A híres francia filozófus, Edgar Morin ezt egy egymással összefüggő rendszerek hálózataként írja le, amelyben az egyik

rendszerben bekövetkező válsághelyzet az összes többi rendszerben krízist eredményez.

Az, hogy Európa – az energiaválság epicentruma – mennyire tudja tartani magát, attól függ, hogy a későbbiekben hogy alakul az összes többi, összefonódó probléma. Idetartozik például, hogy mennyire hideg a tél, mennyire bizonyul erősnek az EU szolidaritása, és mennyire sikerül a tagállamoknak leválniuk az orosz gázzól.

Európának a jövőben olyan megoldásokat kell találnia, amelyek lehetővé teszik a nemzeti energiapiacok átalakítását és a különböző energiastruktúrák kompatibilissé tételét. Elengedhetetlen továbbá, hogy a kontinens fellendítse a megújulóenergia-infrastruktúrára és a vezetékes gáz megfelelő alternatíváira irányuló beruházásokat. Ez azonban beletelik némi időbe. Mindeközben összehangolt válaszlépéseket kell tennie a költségvetési politika területén ahhoz, hogy mérsékelni tudja az energiaválság negatív hatásait.

Európa aktuális költségvetési intézkedéseinek többségét 2023-ra is kiterjesztették, és ezek átlagosan több mint a GDP 3 százalékát teszik ki (megközelítik a GDP 5 százalékát vagy 600 milliárd eurónál is magasabb összegre rúgnak 2021 szeptembere óta). A legtöbb országban az intézkedések (például árplafonok, energiaügyi adócsökkentések, likviditási és tőkeinjekciók, állami kezességgel biztosított kölcsönök és kényszerszabadság-konstrukciók) összértéke nagyjából a Covid19-csomagok felét teszi ki. Az EU kormányzatai várhatóan tovább növelik a kiadásait az energiaválság miatt.

A fokozódó bizonytalanság következtében a vállalkozói bizalom is csökken. Ezenkívül az elbocsátási ciklus is megkezdődött a munkaerőköltségek emelkedése miatt. Ez főként azokra az ágazatokra jellemző, amelyek erős fellendülést tapasztaltak a világjárvány alatt, mint amilyen például a technológiai szektor.

Noha a központi bankok elszántan küzdenek az infláció ellen, a közeljövőben az továbbra is magas marad. 2023-ban globális szinten átlagosan 6,4 százalékos infláció várható, amely 2024-ben 3,9 százalékra csökken. A fejlett gazdaságokban az előrejelzések szerint 4,7 százalékos lehet az infláció 2023-ban (a 2022-ben mért 7,4%-os értékhez képest). A keresetekre helyeződő nyomás, valamint a tartósan magas energia- és élelmiszerárak miatt egészen 2024 végéig 2,4 százalék körüli infláció várható – különösen Európában. A feltörekvő piacokon mindössze 8,5 százalékig csökken az infláció (a 2022-es 10,4 százalékról), és 2024-ben is magas, 5,9 százalék körüli érték prognosztizálható.

Hogyan építhetünk hidakat egy széttagolódott világban?

Az ukrajnai háború miatt újból felütötték a fejüket a geopolitikai kockázatok. A háború Európában olyan politikai és gazdasági következményekkel jár, amelyek a jövőben is meghatározzák majd a szakpolitikai vitákat. Fennáll a veszély, hogy az energiaválság politikai krízisbe fog torkollni, ha az EU nem tud egységesen fellépni a következő két évben. 2024 májusában európai parlamenti választásokra is sor kerül majd. Emellett valószínűleg az USA és Kína között fennálló, szankciókon keresztüli gazdasági háború is folytatódni fog.

Az energiaválság miatt lassulás várható a világgazdaságban